

Postupy posuzování shody
**stavebních výrobků podle Nařízení (EU) č.
305/2011 o stavebních výrobcích (CPR)**

**Seminář Uvádění stavebních výrobků na trh EU podle nového
evropského nařízení (CPR - Nařízení EP a Rady EU č. 305/2011)**

Petr Karlík, ITC, a. s. Zlín, 23. 5. 2013

1.

Koncepční změny zavedené Nařízením CPR

Koncepční změny v CPR při uvádění stavebních výrobků na trh

- 1. Stavební výrobky jsou podstatou meziprodukty** určené k zabudování do staveb splňujících základní požadavky na stavby.
Cílem CPR není stanovit bezpečnost stavebních výrobků, ale zajistit spolehlivou užitečnou informaci o jejich vlastnostech, které projektanti, stavitelé a jiní uživatelé stavebních výrobků mohou využít při projektování a realizaci staveb.
- 2. Výrobci nevydávají Prohlášení o shodě, ale Prohlášení o vlastnostech**, ve kterém formou **úrovně (číselné údaje), třídy (kategorie) nebo popisu** specifikují vlastnosti, které se vztahují k plnění základních požadavků na stavby.
- 3. Výrobci nezajišťují shodu stavebních výrobků se základními požadavky, ale zajišťují shodu vlastností výrobku s informacemi uvedenými v Prohlášení o vlastnostech.**

Koncepční změny v CPR při uvádění stavebních výrobků na trh

4. Změny v základních požadavcích:

- Základní požadavek č. 1 - Mechanická odolnost a stabilita
- Základní požadavek č. 2 - Požární bezpečnost
- Základní požadavek č. 3 - Hygiena, ochrana zdraví a životního prostředí
- Základní požadavek č. 4 - Bezpečnost a přístupnost při užívání
- Základní požadavek č. 5 - Ochrana proti hluku
- Základní požadavek č. 6 - Úspora energie a ochrana tepla
- Základní požadavek č. 7 - Udržitelné využívání přírodních zdrojů

Černý text: ve srovnání s CPD znění požadavku beze změn

Hnědý text: změny ve formulacích a doplnění požadavků

Zelený text: zcela nový základní požadavek

Koncepční změny v CPR při uvádění stavebních výrobků na trh

CPR zdůrazňuje aspekt udržitelného rozvoje v oblasti stavebních výrobků:

- Základní požadavek č. 3 (hygiena, ochrana zdraví a životního prostředí) zasahuje širší oblast životního prostředí a nově se vztahuje na celý životní cyklus stavby včetně výstavby, používání i demolice. Zdůrazněna je ochrana pitných vod a jejich zdrojů, je zde výslovně řešena problematika skleníkových plynů.
- Základní požadavek č. 6 (úspora energie a ochrana tepla) je doplněn o nové dílčí požadavky
 - ✓ energetické účinnosti stavby
 - ✓ minimalizace spotřeby energie v průběhu výstavby a demolice.
- Zcela nový základní požadavek č. 7, týkající se udržitelného využívání přírodních zdrojů, zejména
 - ✓ využití nebo recyklovatelnosti použitých materiálů a částí po zbourání stavby
 - ✓ možností opětovného jištění vysoké životnosti staveb
 - ✓ použití surovin (včetně druhotných) šetrných k životnímu prostředí

Koncepční změny v CPR při uvádění stavebních výrobků na trh

5. **Označení CE má význam odlišný od jeho významu v jiných Směrnících:**
Označení CE potvrzuje, že informace připojené k výrobku byly získány ve shodě s požadavky CPR a proto musí být považovány za přesné a spolehlivé.
6. Tam, kde existuje harmonizovaná norma pro daný stavební výrobek, je **Prohlášení o vlastnostech a označení CE povinné** ve všech státech EU/EFTA.
7. **Legislativní forma CPR (Regulation = Nařízení) zajišťuje identickou aplikaci a shodné termíny účinnosti** jednotlivých částí CPR v celé Unii – bez výjimek.
8. CPR zavádí **zjednodušené postupy posuzování** stavebních výrobků použitelné za určitých okolností zejména malými podniky a mikropodniky.
9. **Kontaktní místa pro stavební výrobky** zřízená v každém členském státě jsou povinna bezplatně informovat každého zájemce o národních požadavcích tohoto státu vztahujících se ke stavebním výrobkům (zejména o požadavcích na stavby a požadavcích vztahujících se k nebezpečným látkám).
10. **Zodpovědnost za výrobek mají vedle výrobce i další hospodářské subjekty** (dovozce, distributor, zplnomocněný zástupce) v rozsahu, kterým mohou ovlivnit vlastnosti uvedené v Prohlášení o vlastnostech.

Harmonizované normy

Komise zveřejní v Úředním věstníku Evropské unie seznam odkazů na harmonizované normy, které jsou ve shodě s příslušnými mandáty.

U každé harmonizované normy v seznamu se uvedou tyto údaje:

- a) odkazy na případně nahrazené harmonizované technické specifikace;
- b) datum začátku období souběžné existence;
- c) datum konce období souběžné existence.

Komise zveřejní každou aktualizaci tohoto seznamu.

Ode dne začátku období souběžné existence norem, je možné použít harmonizovanou normu k vypracování prohlášení o vlastnostech pro stavební výrobek, na nějž se vztahuje. Národní normalizační orgány mají povinnost převzít harmonizované normy v souladu se směrnicí 98/34/ES.

Harmonizované normy

Ode dne ukončení období souběžné existence norem je harmonizovaná norma jediným prostředkem použitelným pro vypracování prohlášení o vlastnostech stavebních výrobků, na něž se vztahuje.

Na konci období souběžné existence budou vnitrostátní normy, které jsou v rozporu s harmonizovanými normami, zrušeny a členské státy ukončí platnost všech vnitrostátních ustanovení, která jsou s nimi v rozporu.

- pro stavební výrobky pokryté harmonizovanou normou je tato norma jediným prostředkem použitelným pro vypracování Prohlášení o vlastnostech stavebních výrobků, na něž se vztahuje.

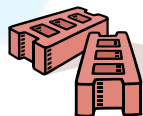
2.

Postupy posuzování shody po 1. 7. 2013

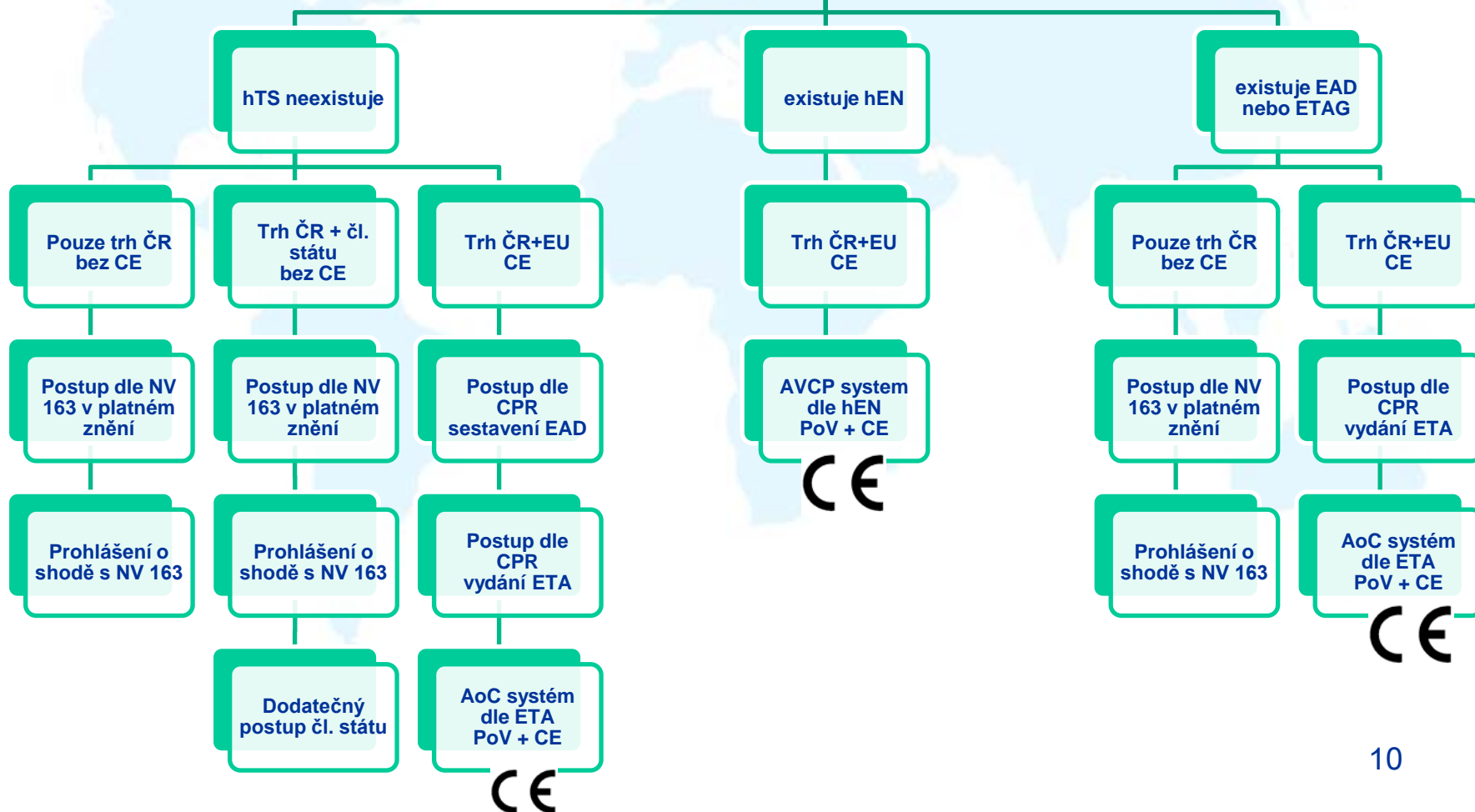

Uvádění stavebních výrobků na trh ČR a EU po 1. červenci 2013

Stavební výrobek

Harmonizovaná
Technická
specifikace hTS

Kdy musí být výrobky označeny

Označení **CE** je povinné pro výrobky, pro které výrobce vydal v souladu s CPR Prohlášení o vlastnostech (PoV).

Prohlášení o vlastnostech musí výrobce vypracovat, jestliže

- a) se na výrobek vztahuje platná harmonizovaná norma (v takovém případě je označení CE povinné, není jiné legální cesty pro uvedení výrobku na trh EU)
- b) pro výrobek bylo vydáno Evropské technické posouzení ETA (o tom, zda ETA bude vydáno či nikoliv, rozhoduje výrobce svou žádostí)
- c) každý produkt splňující definici stavebního výrobku podle CPR může být označen CE, jestliže o to výrobce usiluje (podle CPD se pokyny ETAG zpracovávaly pouze pro výrobky, které ve svých Rozhodnutích vyjmenovala Evropská Komise)

Implementace do českého práva

- a) pro výrobky označené CE platí Nařízení 305/2011 (CPR) - přímo aplikovatelný předpis
- b) pro výrobky neoznačené CE se uplatní NV 163/2002 Sb. (STO, certifikáty AO atd.)

U výrobků vyjmenovaných v Příloze 2 NV 163 tedy smí výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce zvolit mezi posouzením podle NV 163 nebo CPR (včetně označení **CE**).

Uvádění stavebních výrobků na trh ČR a EU po 1. červenci 2013

KONEC „PŘECHODNÉHO OBDOBÍ“

- ❑ Nařízení vlády č. 190/2002 Sb., kterým byla směrnice Rady 89/106/EHS (CPD – harmonizovaná oblast) transponována do českého právního prostředí, bude s ukončením platnosti této směrnice k 30. červnu 2013 zrušeno.
- ❑ Nařízení vlády č. 163/2002 Sb. týkající se vybraných stavebních výrobků (neharmonizovaná oblast) zůstane v platnosti.
- ❑ **Po 1. červenci 2013 nařízení EP a Rady (EU) č. 305/2011 (CPR) nabude plné účinnosti.**

Uvádění stavebních výrobků na trh ČR a EU po 1. červenci 2013

STAVEBNÍ VÝROBKY S OZNAČENÍM CE

- Stavební výrobky uvedené na trh v souladu se směrnicí Rady 89/106/EHS (CPD) (popř. nařízením vlády č. 190/2002 Sb.) před 1. 7. 2013 budou považovány za vyhovující CPR.
- Výrobci mohou na základě posouzení shody, které bylo vydáno před 1. 7. 2013 podle CPD, sestavit prohlášení o vlastnostech podle CPR.

Postup posuzování shody po 1. červenci 2013

STAVEBNÍ VÝROBKY S OZNAČENÍM CE – Existuje harmonizovaná norma

■ Pokud bude prováděno nové posouzení již podle CPR:

- výrobce musí nejprve zjistit, zda platí pro stavební výrobek harmonizované normy k CPR (zatím nebyla žádná harmonizovaná norma k CPR zveřejněna..., do vydání změny se použijí tedy normy harmonizované k CPD) nebo Evropské dokumenty pro posuzování (EAD).
- Existuje-li pro daný výrobek harmonizovaná norma, použije se postup vedoucí k prohlášení o vlastnostech a označení CE.

Výrobce při uvedení nového výrobku na trh musí:

1. Stanovit určené použití výrobku ve stavbě.
2. V příloze ZA harmonizované normy zjistit pro určené použití předepsaný systém Posuzování a ověřování stálosti vlastností (AVCP) uvedený v tabulce ZA.2 (tj. 1+, 1, 2+, 3 nebo 4).
3. Zjistit zákonné požadavky členských států, kam hodlá výrobek dodávat na trh (za pomoci kontaktních míst pro stavební výrobky ustavených v těchto státech)

Postup posuzování shody po 1. červenci 2013

STAVEBNÍ VÝROBKY S OZNAČENÍM CE – Existuje harmonizovaná norma

Výrobce při uvedení nového výrobku na trh musí:

4. Aplikovat systém posuzování vlastností stavebního výrobku a ověřování jejich stálosti dle bodu 2 (*v tabulce ZA.3 harmonizované normy je uvedeno, které úkoly plní výrobce a které notifikovaná osoba*), zahrnující
 - určení typu výrobku na základě počáteční zkoušky typu (AoC 1, 1+, 2+, 3, 4)
 - řízení výroby (AoC 1, 1+, 2+, 3, 4)
 - zkoušky vzorků prováděných v závodě (AoC 1, 1+, 2+)
 - prověřovací zkoušky vzorků odebraných před uvedením výrobku na trh (AoC 1+)
 - počáteční inspekce výrobního závodu a řízení výroby (AoC 1, 1+, 2+)
 - průběžný dozor, posouzení a hodnocení výroby (AoC 1, 1+, 2+).
5. Vypracovat technickou dokumentaci popisující všechny prvky použitého systému prokazování shody
6. Vydat Prohlášení o vlastnostech (PoV, anglicky Declaration of Performance – DoP) podle Přílohy III Nařízení CPR.
7. Opatřit každý výrobek označením **CE**

Postup posuzování shody po 1. červenci 2013

STAVEBNÍ VÝROBKY S OZNAČENÍM CE - **Nexistuje harmonizovaná norma**

- ❑ Pokud chce výrobce opatřit výrobek označením CE, přičemž pro tento výrobek neexistuje harmonizovaná norma, ani se s ní nepočítá nebo se výrobek od ní podstatně odchyľuje, má **dvě možnosti**:
 - existuje -li Evropský dokument pro posuzování (EAD) (nebo řídící pokyn pro ETA – tzv. ETAG) může výrobce požádat subjekt pro technické posuzování (TAB) o vydání Evropského technického posouzení (ETA)
 - pokud EAD nebylo ještě zpracováno, lze požádat Organizaci subjektů pro technické posuzování (OTABs) o jeho vypracování. Na základě EAD provede výrobce posouzení a ověření stálosti vlastností podle systému uvedeném v EAD.
- ❑ Posouzení shody pak probíhá obdobně jako v případě, kdy existuje harmonizovaná norma a lze metodicky aplikovat uvedené body 2 – 7.

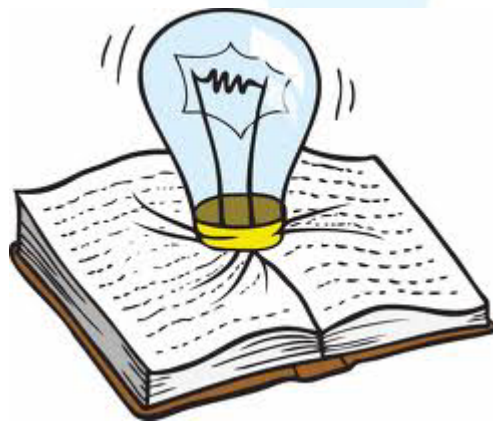
Postup posuzování shody po 1. červenci 2013

STAVEBNÍ VÝROBKY **BEZ OZNAČENÍ **CE****

- Pokud neexistují harmonizované normy a výrobce nepožaduje vydání Evropského technického posouzení (ETA) postupuje podle nařízení vlády č. 163/2002 Sb.
- Pokud se výrobce rozhodne uvést výrobek také na trh dalších zemí EU, je třeba respektovat kromě postupu podle nařízení vlády č. 163/2002 Sb. ještě dodatečný postup konkrétního členského státu.
- Na výrobcích, u nich se posouzení shody provádí podle nařízení vlády č. 163/2002 Sb., **nesmí být uvedeno označení CE.**

5.

Důležité prvky posuzování shody v Nařízení CPR

Prvky posuzování shody

- Termín „system prokazování shody“ uvedený v CPD je v CPR nahrazen termínem systém „Posuzování a ověřování stálosti vlastností“ (*Assessment and Verification of Constancy of Performance, AVCP*).
- Jedná se o postupy, které definují procedury posuzování shody pro výrobce a oznámený subjekt (*řízení výroby, zkoušky vzorků, počáteční inspekce, průběžný dozor... podrobně v příloze V CPR*).
- Tyto systémy jsou téměř identické se systémy 1, 1+, 2+, 3 a 4 známými ze směrnice CPD a jsou shodně označovány. Systém 2 byl z CPR vypuštěn.
- Systém posuzování a ověřování stálosti vlastností pro konkrétní výrobek je vždy popsán v příloze ZA harmonizované normy
- V případě neexistence harmonizovaných norem jsou vhodné systémy uvedeny v dokumentech EAD a ETA vydaných subjekty pro technické posuzování (TAB)
- Vedle těchto standardních systémů implementuje CPR také Zjednodušené postupy (*Simplified procedures*) použitelné za specifických okolností (viz dále).

6.

Zjednodušené postupy posuzování a ověřování stálosti vlastností

Zjednodušené postupy posuzování vlastností stavebních výrobků

- Pro mikropodniky (do 10 zaměstnanců), malé (do 50 zaměstnanců) a střední podniky (do 250 zaměstnanců) existuje možnost použít zjednodušené postupy pro vypracování prohlášení o vlastnostech.
- Zkoušky typu Ize za určitých okolností nahradit tzv. **příslušnou technickou dokumentací**, kterou výrobce bude uchovávat ve výrobním závodě pro potřeby orgánů dozoru nad trhem (viz článek 36 až 38 CPR). Tato příslušná technická dokumentace prokazuje, že:
 1. Stavební výrobek lze v jedné nebo několika základních charakteristikách I považovat za vyhovující určité úrovni, která je v souladu s podmínkami harmonizované normy a tp **bez zkoušek** nebo výpočtů;
 2. Stavební výrobek pokrytý harmonizovanou normou (nikoliv ETA) odpovídá typu jiného stavebního výrobku jiného výrobce, který již byl vyzkoušen v souladu s příslušnou harmonizovanou normou. Na základě výsledků těchto testů smí výrobce vydat Prohlášení o Vlastnostech DoP.
 3. Stavební výrobek je systémem sestávajícím z částí, které výrobce montuje podle poskytnutých návodů. Jestliže dodavatel systému nebo součástí provedl jejich testy, smí výrobce vydat Prohlášení o Vlastnostech DoP na základě výsledků těchto testů.

Zjednodušené postupy

- Vlastník výsledků testů uvedených v bodě 2 a 3 však musí s jejich využitím souhlasit a je zodpovědný za jejich přesnost, spolehlivost a stabilitu.
- V případě mikropodniků lze zjednodušených postupů využít následovně:
 1. Mikropodnik produkuje stavební výrobky **pokryté harmonizovanou normou** smí nahradit stanovení typu výrobku na základě zkoušky typu pro systémy 3 a 4 využitím **zkušebních metod odlišných** od metod specifikovaných harmonizovanou normou.
 2. Mikropodnik produkuje stavební výrobky, pro které je předepsán **systém 3**, smí postupovat podle ustanovení **systému 4**.
 3. Shodu stavebního výrobku s příslušnými požadavky prokazuje prostřednictvím Specifické Technické Dokumentace.
- Pro zakázkové a nesériové (jednotlivě vyráběné) stavební výrobky pokryté harmonizovanou normou, které jsou zabudovány do jedné konkrétní stavby, může být část posouzení vlastností podle příslušného systému nahrazena Specifickou Technickou Dokumentací prokazující shodu tohoto stavebního výrobku s příslušnými požadavky a ekvivalenci použitých postupů s postupy stanovenými v harmonizovaných normách.

POZNÁMKA: *u všech zjednodušených postupů platí že jestliže stavební výrobek patří do skupiny výrobků, které se posuzují podle systému 1+ nebo 1, musí být Příslušná technická dokumentace ověřena notifikovaným certifikačním orgánem pro výrobky.*

Děkuji za pozornost

Institut pro testování a certifikaci, a. s.

třída Tomáše Bati 299, 764 21, Zlín

+420 577 601 518

+420 577 104 855

pkarlik@itczlin.cz

www.itczlin.cz